

Q LEARNING

Ivan Androš
Dejan Peretin
Petra Podolski

Mentor: Dr. sc. Tomislav Šmuc

25. svibnja 2011.

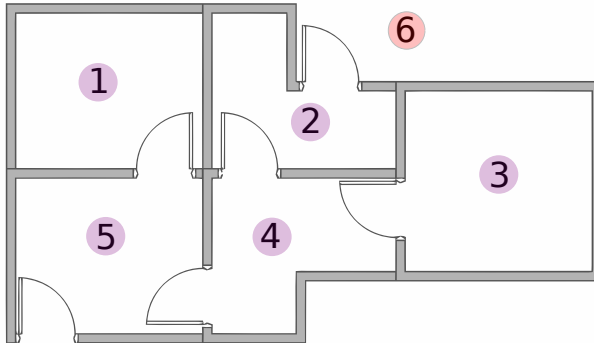
Q LEARNING

- Tehnika učenja s podrškom.
- Agent uči evaluacijsku funkciju

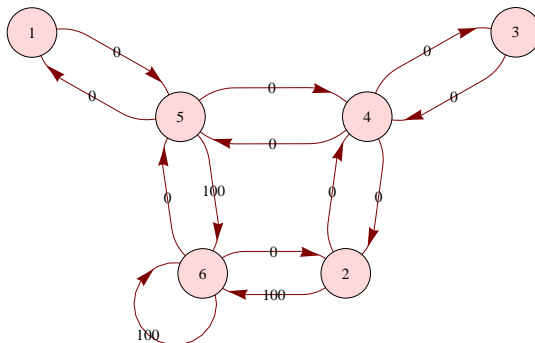
$$Q : S \times A \rightarrow \mathbb{R}$$

gdje je S skup stanja, a A skup akcija.

- Agentu ne mora biti poznat model okoliša.

SLIKA: Agent se nalazi u jednoj od soba, mora izaći van

SLIKA: Dijagram stanja prethodnog tlocrta

UČENJE FUNKCIJE Q

$$R = \begin{bmatrix} - & - & - & - & 0 & - \\ - & - & - & 0 & - & 100 \\ - & - & - & 0 & - & - \\ - & 0 & 0 & - & 0 & - \\ 0 & - & - & 0 & - & 100 \\ - & 0 & - & - & 0 & 100 \end{bmatrix} \quad Q = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

UČENJE FUNKCIJE Q

$$R = \begin{bmatrix} - & - & - & - & 0 & - \\ - & - & - & 0 & - & 100 \\ - & - & - & 0 & - & - \\ - & 0 & 0 & - & 0 & - \\ 0 & - & - & 0 & - & 100 \\ - & 0 & - & - & 0 & 100 \end{bmatrix} \quad Q = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

UČENJE FUNKCIJE Q

$$R = \begin{bmatrix} - & - & - & - & 0 & - \\ - & - & - & 0 & - & 100 \\ - & - & - & 0 & - & - \\ - & 0 & 0 & - & 0 & - \\ 0 & - & - & 0 & - & 100 \\ - & 0 & - & - & 0 & 100 \end{bmatrix}$$

UČENJE FUNKCIJE Q

$$R = \begin{matrix} \longrightarrow \\ \\ \\ \longrightarrow \end{matrix} \begin{bmatrix} - & - & - & - & 0 & - \\ - & - & - & 0 & - & 100 \\ - & - & - & 0 & - & - \\ - & 0 & 0 & - & 0 & - \\ 0 & - & - & 0 & - & 100 \\ - & 0 & - & - & 0 & 100 \end{bmatrix} \quad Q = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

UČENJE FUNKCIJE Q

$$R = \begin{matrix} \longrightarrow \\ \\ \\ \longrightarrow \end{matrix} \begin{bmatrix} - & - & - & - & 0 & - \\ - & - & - & 0 & - & 100 \\ - & - & - & 0 & - & - \\ - & 0 & 0 & - & 0 & - \\ 0 & - & - & 0 & - & 100 \\ - & 0 & - & - & 0 & 100 \end{bmatrix} \quad Q = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

UČENJE FUNKCIJE Q

$$R = \begin{matrix} \longrightarrow & \begin{bmatrix} - & - & - & - & 0 & - \\ - & - & - & 0 & - & 100 \\ - & - & - & 0 & - & - \\ - & 0 & 0 & - & 0 & - \\ 0 & - & - & 0 & - & 100 \\ - & 0 & - & - & 0 & 100 \end{bmatrix} \end{matrix} \quad Q = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

$$Q_{2,6} = R_{2,6} + 0.8 \cdot \max\{Q_{6,2}, Q_{6,5}, Q_{6,6}\} = 100 + 0.8 \cdot 0 = 100$$

UČENJE FUNKCIJE Q

$$R = \begin{matrix} \longrightarrow & \begin{bmatrix} - & - & - & - & 0 & - \\ - & - & - & 0 & - & 100 \\ - & - & - & 0 & - & - \\ - & 0 & 0 & - & 0 & - \\ 0 & - & - & 0 & - & 100 \\ - & 0 & - & - & 0 & 100 \end{bmatrix} \end{matrix} \quad Q = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 100 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

$$Q_{2,6} = R_{2,6} + 0.8 \cdot \max\{Q_{6,2}, Q_{6,5}, Q_{6,6}\} = 100 + 0.8 \cdot 0 = 100$$

UČENJE FUNKCIJE Q

$$R = \begin{bmatrix} - & - & - & - & 0 & - \\ - & - & - & 0 & - & 100 \\ - & - & - & 0 & - & - \\ - & 0 & 0 & - & 0 & - \\ 0 & - & - & 0 & - & 100 \\ - & 0 & - & - & 0 & 100 \end{bmatrix} \quad Q = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 100 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

UČENJE FUNKCIJE Q

$$R = \begin{bmatrix} - & - & - & - & 0 & - \\ - & - & - & 0 & - & 100 \\ - & - & - & 0 & - & - \\ - & 0 & 0 & - & 0 & - \\ 0 & - & - & 0 & - & 100 \\ - & 0 & - & - & 0 & 100 \end{bmatrix} \quad Q = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 100 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

UČENJE FUNKCIJE Q

$$R = \begin{bmatrix} - & - & - & - & 0 & - \\ - & - & - & 0 & - & 100 \\ - & - & - & 0 & - & - \\ - & 0 & 0 & - & 0 & - \\ 0 & - & - & 0 & - & 100 \\ - & 0 & - & - & 0 & 100 \end{bmatrix} \quad Q = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 100 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

UČENJE FUNKCIJE Q

$$R = \begin{bmatrix} - & - & - & - & 0 & - \\ - & - & - & 0 & - & 100 \\ - & - & - & 0 & - & - \\ - & 0 & 0 & - & 0 & - \\ 0 & - & - & 0 & - & 100 \\ - & 0 & - & - & 0 & 100 \end{bmatrix} \quad Q = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 100 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

UČENJE FUNKCIJE Q

$$R = \begin{bmatrix} - & - & - & - & 0 & - \\ - & - & - & 0 & - & 100 \\ - & - & - & 0 & - & - \\ - & 0 & 0 & - & 0 & - \\ 0 & - & - & 0 & - & 100 \\ - & 0 & - & - & 0 & 100 \end{bmatrix} \quad Q = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 100 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 80 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

$$Q_{4,2} = R_{4,2} + 0.8 \cdot \max\{Q_{2,4}, Q_{2,6}\} = 0 + 0.8 \cdot 100 = 80$$

UČENJE FUNKCIJE Q

$$R = \begin{bmatrix} - & - & - & - & 0 & - \\ - & - & - & 0 & - & 100 \\ - & - & - & 0 & - & - \\ - & 0 & 0 & - & 0 & - \\ 0 & - & - & 0 & - & 100 \\ - & 0 & - & - & 0 & 100 \end{bmatrix} \quad Q = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 100 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 80 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

UČENJE FUNKCIJE Q

$$R = \begin{bmatrix} - & - & - & - & 0 & - \\ - & - & - & 0 & - & 100 \\ - & - & - & 0 & - & - \\ - & 0 & 0 & - & 0 & - \\ 0 & - & - & 0 & - & 100 \\ - & 0 & - & - & 0 & 100 \end{bmatrix} \quad Q = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 100 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 80 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

$$R = \begin{bmatrix} - & - & - & - & 0 & - \\ - & - & - & 0 & - & 100 \\ - & - & - & 0 & - & - \\ - & 0 & 0 & - & 0 & - \\ 0 & - & - & 0 & - & 100 \\ - & 0 & - & - & 0 & 100 \end{bmatrix} \quad Q = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 100 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 80 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

UČENJE FUNKCIJE Q

$$R = \begin{bmatrix} - & - & - & - & 0 & - \\ - & - & - & 0 & - & 100 \\ - & - & - & 0 & - & - \\ - & 0 & 0 & - & 0 & - \\ 0 & - & - & 0 & - & 100 \\ - & 0 & - & - & 0 & 100 \end{bmatrix} \quad Q = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 100 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 80 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

$$Q_{2,6} = R_{2,6} + 0.8 \cdot \max\{Q_{6,2}, Q_{6,5}, Q_{6,6}\} = 100 + 0.8 \cdot 0 = 100$$

NALAŽENJE NAJKRAĆEG PUTA

$$Q = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 & 400 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 320 & 0 & 500 \\ 0 & 0 & 0 & 320 & 0 & 0 \\ 0 & 400 & 256 & 0 & 400 & 0 \\ 320 & 0 & 0 & 320 & 0 & 500 \\ 0 & 400 & 0 & 0 & 400 & 500 \end{bmatrix}$$

NALAŽENJE NAJKRAĆEG PUTA

$$Q = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 & 400 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 320 & 0 & 500 \\ 0 & 0 & 0 & 320 & 0 & 0 \\ 0 & 400 & 256 & 0 & 400 & 0 \\ 320 & 0 & 0 & 320 & 0 & 500 \\ 0 & 400 & 0 & 0 & 400 & 500 \end{bmatrix}$$

PUT : 3

NALAZENJE NAJKRAĆEG PUTA

$$Q = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 & 400 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 320 & 0 & 500 \\ 0 & 0 & 0 & 320 & 0 & 0 \\ 0 & 400 & 256 & 0 & 400 & 0 \\ 320 & 0 & 0 & 320 & 0 & 500 \\ 0 & 400 & 0 & 0 & 400 & 500 \end{bmatrix}$$

PUT : 3 → 4

NALAZENJE NAJKRAĆEG PUTA

$$Q = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 & 400 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 320 & 0 & 500 \\ 0 & 0 & 0 & 320 & 0 & 0 \\ 0 & 400 & 256 & 0 & 400 & 0 \\ 320 & 0 & 0 & 320 & 0 & 500 \\ 0 & 400 & 0 & 0 & 400 & 500 \end{bmatrix}$$

PUT : 3 → 4

NALAŽENJE NAJKRAĆEG PUTA

$$Q = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 & 400 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 320 & 0 & 500 \\ 0 & 0 & 0 & 320 & 0 & 0 \\ 0 & 400 & 256 & 0 & 400 & 0 \\ 320 & 0 & 0 & 320 & 0 & 500 \\ 0 & 400 & 0 & 0 & 400 & 500 \end{bmatrix}$$

PUT : 3 → 4 → 2

NALAŽENJE NAJKRAĆEG PUTA

$$Q = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 & 400 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 320 & 0 & 0 \\ 0 & 400 & 256 & 0 & 400 & 0 \\ 320 & 0 & 0 & 320 & 0 & 500 \\ 0 & 400 & 0 & 0 & 400 & 500 \end{bmatrix}$$

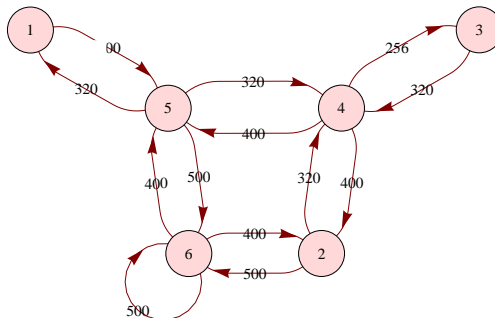
PUT : 3 → 4 → 2

NALAŽENJE NAJKRAĆEG PUTA

$$Q = \begin{bmatrix} 0 & 0 & 0 & 0 & 400 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 320 & 0 & 500 \\ 0 & 0 & 0 & 320 & 0 & 0 \\ 0 & 400 & 256 & 0 & 400 & 0 \\ 320 & 0 & 0 & 320 & 0 & 500 \\ 0 & 400 & 0 & 0 & 400 & 500 \end{bmatrix}$$

PUT : 3 → 4 → 2 → 6

NALAŽENJE NAJKRAĆEG PUTA

SLIKA: Dijagram stanja iz perspektive funkcije Q

PSEUDOKOD UČENJA FUNKCIJE Q

```

učitaj parametar  $\gamma$  i matricu  $R$ 
inicijaliziraj vrijednosti matrice  $Q$  na 0
while nema konvergencije do
    na slučajan način izaberi inicijalno stanje
    while nismo u završnom stanju do
        izaberi jedno od mogućih akcija za trenutno stanje
         $Q_{s,a} = R_{s,a} + \gamma \cdot \max_i \{Q_{a,a_i}\}$ 
        postavi sljedeće stanje za trenutno stanje
    end while
end while
    
```

PSEUDOKOD NALAŽENJA NAJKRAĆEG PUTA

učitaj matricu Q i početno stanje

while trenutno stanje $\neq$ finalno stanje **do**

    za trenutno stanje nađi akciju koja ima najveću vrijednost u
    matrici Q

    za trenutno stanje odaberi ono stanje u koje vodi prethodno
    odabrana akcija

end while

CILJ RADA

- Implementirati Q learning algoritam i empirijski ispitati složenost algoritma.
- Generirati velike probleme i ispitati kako algoritam skalira s brojem stanja.

KAKO NA SLUČAJAN NAČIN GENERIRATI PROBLEM?

- Graf mora biti povezan.

KAKO NA SLUČAJAN NAČIN GENERIRATI PROBLEM?

- Graf mora biti povezan.
- Ne smije biti *pregust*.

KAKO NA SLUČAJAN NAČIN GENERIRATI PROBLEM?

- Graf mora biti povezan.
- Ne smije biti *pregust*.
- Na slučajan način generiramo nagrade.

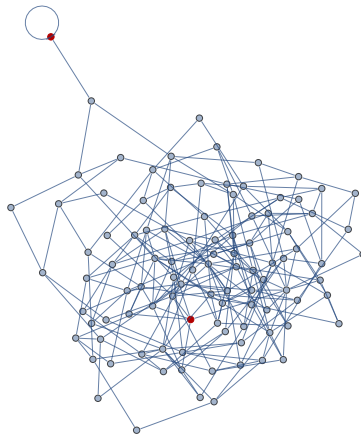
DVIJE VRSTE GRAFOVA

Gusti

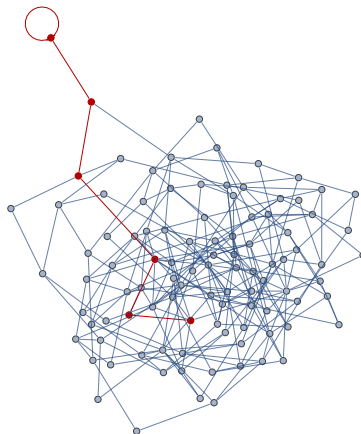
- čvorovi su povezani s relativno malo drugih čvorova
- većina veza je između čvorova koji su *blizu*
- čvor može biti povezan s najviše jednim čvorom koji mu nije blizu

Dugi

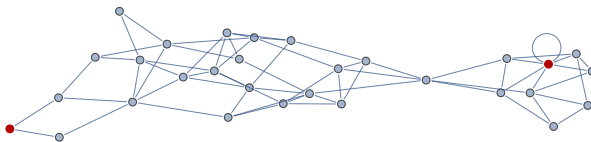
- čvorovi su povezani s nekoliko *najbližih* čvorova
- **sve** veze su između čvorova koji su *blizu*

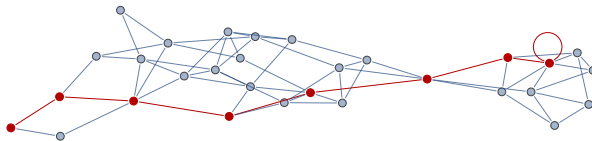
SLIKA: Gusti graf sa 100 stanja

SLIKA: Gusti graf sa 100 stanja

SLIKA: Dugi graf sa 30 stanja

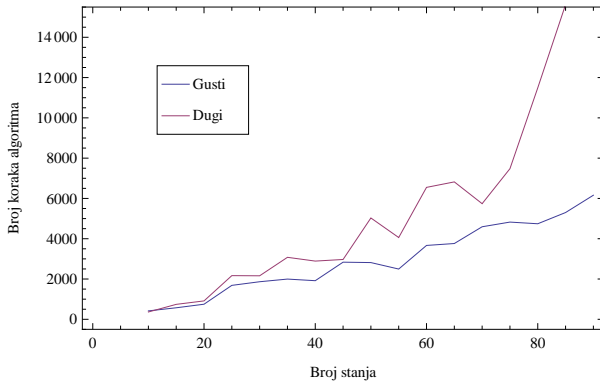
SLIKA: Dugi graf sa 30 stanja

IMPLEMENTACIJA U PYTHONU

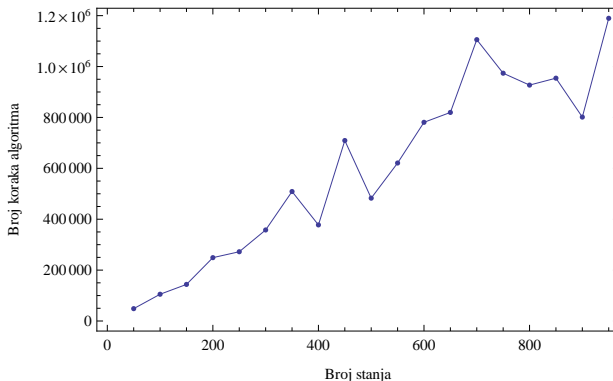
Zašto python?

- sveprisutnost, trivijalna sintaksa, brzo prototipiranje
- nije nam bio prioritet napraviti brzi program, nego ispitati skalabilnost algoritma
- integracija sa SAGE-om
- jako dobro skalira sa sve boljim poznavanjem problema

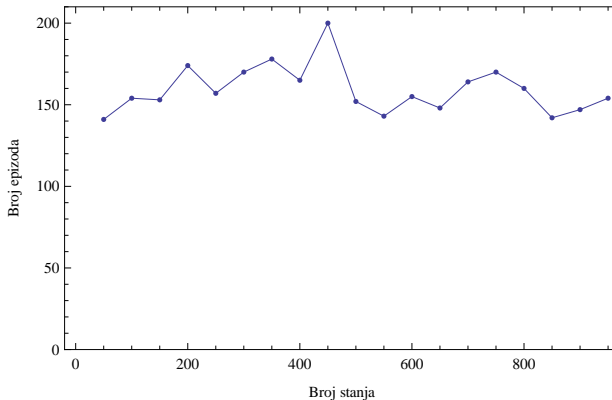

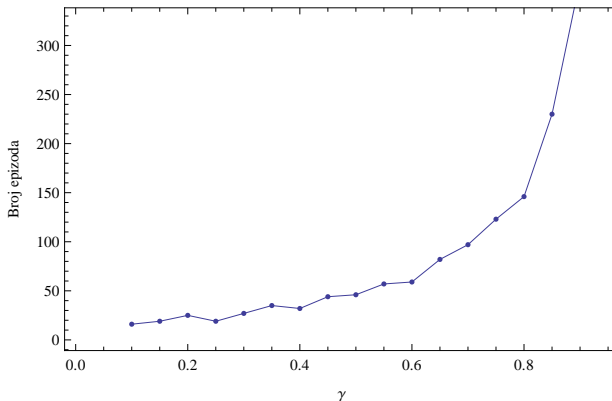
SLIKA: Usporedba izvršavanja algoritma na različitim tipovima grafa

SLIKA: Broj koraka algoritma u odnosu na broj stanja

SLIKA: Broj epizoda u odnosu na broj stanja

SLIKA: Broj epizoda u odnosu na vrijednost γ

DALJNI RAD

- 1 Implementacija u nižem programskom jeziku, optimizacija.
- 2 Paralelizacija? CUDA?
- 3 Generiranje šireg spektra problema.
- 4 Python i SAGE implementacija drugih tema iz strojnog učenja.

IZVORI

- *Q-Learning By Examples*, Kardi Teknomo,
people.revoledu.com/kardi/tutorial/ReinforcementLearning
- *Q-learning*, Wikipedia,
en.wikipedia.org/wiki/Q-learning
- *Reinforcement Learning Toolbox*,
www.igi.tugraz.at/ril-toolbox/downloads/index.html

Hvala na pažnji!